

πραγματείαν περὶ τοῦ κενοῦ, πραγματείαν περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, σύντομον Ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν, καὶ τέλος λεξικὸν τῆς Αἰολοδορικῆς διαλέκτου κατὰ τὸ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου, ὅπερ ὁμῶς δὲν ἐφθάσε δυστυχῶς παρὰ μέχρι τοῦ Η, διακοπὴν ἕνεκα τῆς σφαγῆς τοῦ Δ. Μουρούζη, καὶ τῆς πτώσεως τῆς Μουρουζικῆς οἰκογενείας ἐν γένει.

Καὶ ἀπόρασις μὲν τοῦ Χριστοπούλου ἦτο βεβαίως νὰ μὴ ἀφήσῃ τὴν Μουρουζικὴν οἰκογένειαν καὶ μετὰ τὴν πτώσιν της, ἀφοῦ ὁμῶς ἀνέβη εἰς τὸν Βλαχικὸν θρόνον ἡ οἰκογένεια Καρτζᾶ, πολλάκις προσκληθεὶς ὑπ' αὐτῆς, καὶ πεπεισμένος, ὡς λέγει εἰς ἓν τῶν ἀσμάτων τοῦ, ὅτι,

ὅ,τι ἡ μοῖρα διορίσει
δὲν εἶν' τρόπος νὰ γυρίσῃ!

ἀπεράσισε, μετὰ συντριβῆς τῆς καρδίας του, ν' ἀποχωρισθῇ τῶν ἀρχαίων του φίλων, καὶ νὰ δεχθῇ τὴν προσκλησιν. Ὁ δ' ἀρχὼν Καρτζᾶς δὲν ἐδείχθη ἀγνώμων· διότι ἅμα φθάνοντα, διώρισε τὸν Χριστόπουλον δικαστὴν εἰς ἓν τῶν δικαστηρίων τῶν Βελίκων (ἀρχόντων), καὶ μετὰ καιρὸν εἰς ὑψηλότερας τὸν ἀνέβηθαι θέσεις. Ἀλλὰ ταχέως εὐρύτερον στάδιον ἠνεώχθη τῇ ἱκανότητι τοῦ Χριστοπούλου.

Ἡ πολιτικὴ καὶ διοικητικὴ κατάστασις τῆς Βλαχίας ἦν τότε λίαν ἀνώμαλος· ἡ Βλαχικὴ νομοθεσία, παράδοξον φύραμα τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ τῶν νόμων τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου, ἔδιδε χώραν εἰς πᾶσαν στρεβδοδικίαν. Ἀλλ' ἦν ἐκεῖ ὁ Χριστόπουλος ἑτοιμος τὰ πάντα νὰ διορθώσῃ. Ὁ νοτήμων ἀρχὼν, νομικὸς ἤδη καὶ αὐτός, ὡς ἐκ τῆς συχνῆς μετὰ τοῦ δικαστοῦ τοῦ σχέσεως, ἔσχε τὴν εὐτυχῇ ιδέαν ν' ἀναθέτῃ αὐτῷ τὴν ἐνδοξὴν ἀλλὰ δυσχερῆ ἐπιχείρησιν συντάξεως νέας νομοθεσίας διὰ τὴν Βλαχίαν. Ἀλλ' ἡ λέξις δυσχέρεια δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Αἰολοδορικὴν γλῶσσαν τοῦ Χριστοπούλου, ὅστις, ἐπιδοθεὶς μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον, μετ' οὐ πολὺ παρέδωκεν αὐτὸ πλῆρες τῷ ἀρχόντι. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ μετ' ἀλλοιώσεων ἰσχύουσα ἐπὶ ἐν Βλαχίᾳ νομοθεσία· λέγομεν μετ' ἀλλοιώσεων, διότι οἱ πολιτικοὶ ἐχθροὶ τοῦ Καρτζᾶ κατώρθωσαν περὶ τὰ τέλη τῆς ἀρχῆς του νὰ ἐπιφέρωσι τινὰς τοιαύτας εἰς τὸ καύχημα τοῦτο τῆς ἡγεμονίας του.

Μετὰ δὲ τὴν φυγὴν τοῦ ἡγεμόνος, ἀποσυρθεὶς ὁ Χριστόπουλος εἰς Συμπίνι τῆς Τρασυλιανίας πλείστα καὶ ἐκεῖ συνέγραψεν, ὡν περιφημότερον εἶναι τὸ ἔργον τὸ κληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ «*Πολιτικά παράλληλα*». Δέξις δὲ τις τοῦ συγγράμματος τούτου εἶχε τότε δώσει ἀφορμὴν νὰ κατηγορηθῇ ὁ Χριστόπουλος ὡς μὴ θερμὸς ζηλωτὴς τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἡ συκοφαντία αὕτη τόσο ἀνυπόστατος εἶναι, ὥστε περιοριζόμεθα νὰ τὴν ἀναφέρωμεν μόνον ἐνταῦθα. Ἀπ' ἐναντίας δὲ, ἅμα ἡ ἐλευθερία ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν ὠραίαν πατρίδα της, ὁ Χριστόπουλος, πιστὸς αὐτῇ ὡς αἱ γελιδόνες εἰς τὸ ἔαρ, καὶ γέρον ἤδη, ἀφῆσας καὶ δόξαν καὶ συμφέροντα, ἔσπευσεν, εἰς τῶν πρώτων, νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ποθὼν ν' ἀποκατασταθῇ ἐν αὐτῇ,

καὶ νὰ ζήτῃ τὰς τελευταίας ἡμέρας του ὑπὸ τὸν γλαυκὸν τῆς Ἀττικῆς οὐρανόν. Πλείστοι δ' ἐνθυμοῦνται κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑψηλὸν καὶ εὐγενῆ τὴν μορφήν χιτωνοφόρον γέροντα, πλανώμενον παρὰ τὸ μνήμα τοῦ Θεμιστοκλέους, ἢ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Φαλήρου, διότι εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀποκατέστη, καὶ βυθισμένον εἰς λυπηρὰς σκέψεις. Ὁ γέρον ἐκεῖνος ἦτον ὁ Χριστόπουλος.

Πλὴν φεῦ! ἀντὶ τῆς ἐνώσεως καὶ τῆς ἐθνικῆς προόδου ἦν εἶχε πάντοτε εὐχρηθῇ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ ἦν ἠλπίζε νὰ εὕρῃ ἐν αὐτῇ, εὕρεν ἀπ' ἐναντίας αὐτὴν προῶς μεμαρσμένην, εὕρεν ἐν αὐτῇ τὰ φθοροποιὰ κόμματα ἀφανίζοντα ὅ,τι εἶχε πρὸ μικροῦ ἡ αἱματόφυρτος ἐλευθερία μετ' ἀγώνων οἰκοδομήσει. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ὑποφέρῃ τὴν λυπηρὰν ταύτην θέαν, προὔτιμησε νὰ μακρυνθῇ πάλιν τῆς πατρίδος γῆς, καὶ ἐπιστρέψας εἰς Βουκουρέστιον, ἀπέθανεν ἐκεῖ κατὰ τὸ 1839 τὸν ἔσχατόν του στεναγμὸν ἀποτείνας πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Οὕτως ἔζησε καὶ οὕτως ἀπεβίωσεν ὁ Ἀνακρέων τῆς νέας Ἑλλάδος, οὗ τὰ ἔργα οὐδέποτε θ' ἀποδιώσωσιν... Εὐτυχὴς ἐκεῖνος! Κατώρθωσε καὶ, ὅ,τι μόλις εἰς κατορθοὶ ἐν μυρίοις εἰς τὴν γῆν ταύτην, νὰ μὴ παρέλθῃ ἡ μνήμη του μετὰ τὰς ὀλίγας ὥρας ζωῆς, αἵτινες τῷ ἐδόθησαν· νὰ μείνῃ καὶ ἡ σκιά του ἐν τῷ κόσμῳ ὅταν αὐτὸς θὰ εἶναι ἄλλου, ἢ δὲν θὰ εἶναι πλέον. Ἐνόησα πάντοτε τὸν Ἡρόστρατον, καὶ, ἂν ὁ τραγὸς τῆς τύχης οὐδέποτε μὲ φέρει πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κύκλου αὐτοῦ, μὲ φαίνεται ὅτι θὰ καταφύγω εἰς τὸν ἱεροσὺλον θαυλόν.

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΔΗΜΙΩΝ ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΝΟΥΚΙΟΥ,

*Καθεποβ.ληθὲν τοῖς αἰδεσιμωτάτοις Ἀδᾶ Τάττῃ
καὶ Κεριάῳ ἡ Βιβλιοφύλαξι τῆς Ἀμβροσιαγῆς
τῶν Μεδιολάνων.*

—ooo—

Ὅτε ἐν τῇ ὑμετέρᾳ βιβλιοθήκῃ ἀντέγραφον ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ χειρογράφου Νικάνδρου τοῦ Νουκίου τὰ κεφάλαια, τὰ ἐξιστοροῦντα τὴν κατὰ τὸ 1530 πολιορκίαν τῆς Κερκύρας, τὴν ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σολεϊμάνου, μὲ ἡρωτήσατε τίς ἡ πατρίς τοῦ Νουκίου, ὁποῖος ὁ Ἑλληνισμὸς του, καὶ ἐὰν τὰ διηγούμενα παρ' αὐτοῦ ἔχωσιν ἀσφάλειαν ἱστορικῆς ἀληθείας. Πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας, ὡς ἐνθυμοῦμαι, ἀπήντησα ὑμῖν, ὅτι ὁ μακαρίτης Μουστοξίδης, ἐκλεῖς ὄνομα μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἰταλῶν φιλολόγων, συνέγραψεν ποτε ὑπόμνημα περὶ τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ (*), τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσεν εἰς τὴν φιλομαθῆ ἐται-

(*) Ἀνάγνωθι τὸ ἀπουδαϊότατον τοῦτο ὑπόμνημα ἐν τῷ ῥηλ. λαό. 154 τῆς Γεν. Τόμ. Ζ'. σελ. 217.

ρεῖαν Κερκύρας, καὶ ἐν αὐτῷ τὸν Νούκιον ὁμολογεῖ Κερκυραῖον τὴν πατρίδα καὶ παραβάλλει πρὸς τὸν Ἀρρίανον, ἱστορικὸν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὁποῦ ἡ γλωσσικὴ ὑφὴ τρέχει γαλήνιος καὶ γλυκεῖα. Αἱ ἐρωτήσεις ὑμῶν βεβαίως ἦσαν ὀρθαί, μὴ εὕρισκόμενου ἐν τῇ Ἀμβροσιανῇ τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ ὅλου συγγράμματος τῶν ἀποδημιῶν ὑπὸ Νουκίου, ἀλλ' ἐνὸς μόνου μέρους τοῦ Β'. βιβλίου τὸ ὁποῖον δὲν σημειοῖ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ συγγράμματος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, καὶ φθάνει εἰς τὸ τρίτον βιβλίον, ἐλλείποντος τοῦ τέλους. Ὁ τύπος τοῦ Νουκίου, ὁ τυπωθεὶς ἐν Λονδίῳ τῷ 1844 ὑπὸ I. A. Granier, τὸν ὁποῖον, ἐνῶ συνῆγον ἱστορικὴν ὕλην περὶ τῶν Ἑλληνικῶν τόπων ἐν τῇ Μαρκιανῇ τῆς Βενετίας, μοὶ προσήνεγκε νὰ ἴδω ὁ Κύριος Ἰωάννης Βελοῦδος, βιβλιοφύλαξ αὐτῆς, ἀνὴρ δόκιμος τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὅσον καὶ ζήλωτὴς χορηγὸς πρὸς τοὺς σπουδαιολογούντας τὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα ἐν τῇ ἐπιταταυμένῃ ὑπ' αὐτοῦ βιβλιοθήκῃ, περιέχει μόνον τὸ δεύτερον βιβλίον, τὸ ἐκδοθὲν κατὰ τὸ χειρόγραφον τῆς Βοδλεϊανῆς, τὸ περιέχον τὸ Α' καὶ Β' βιβλίον τῶν ἀποδημιῶν τοῦ Νουκίου καὶ συγκεκριμένον ἐκ 55 σελίδων ἐκτὸς τῶν τελευταίων, δι' ὧν ἀποτερματοῦται τὸ Β' βιβλίον. Ἐὰν εἶχον τότε ἀνά χεῖρας τὸ ἐν Λονδίῳ τυπωθὲν βιβλίον, ἢ ἐβλεπον ποτὲ τὸ Βοδλεϊανὸν χειρόγραφον, ἠδυνάμην νὰ παραβάλω τὸ τέλος αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀμβροσιανοῦ χειρογράφου, καὶ οὕτω νὰ προσδιορίσω, ἐὰν τὸ χειρόγραφον τῆς ὑμετέρας βιβλιοθήκης προσήκη ἐν συνεχείᾳ τῷ Βοδλεϊανῷ. Τοῦτο δὲ πασιφανὲς ἦ-
θελεν ἀποδειχθῆ, παρατηρούντων ἡμῶν ἐὰν ἀμφοτέρω τὰ χειρόγραφα εἶχον τὴν αὐτὴν ποιότητα χά-
του καὶ τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα γραφῆς. Καὶ ἐντεῦθεν ἠδυνάμεθα νὰ ἐξάξωμεν ὅτι τὰ δύο χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα περιέχουσι διαφορετικὰ βιβλία ἀποδημιῶν, καὶ τοὶ διασῶνται ἐν δυοῖν διαφόροις βιβλιοθήκαις, συ-
νιστῶσιν ὅμως ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὁλόκληρον χειρόγραφον, γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀντιγραφέως· διότι, ἀν-
τιγράφων τὸ Ἀμβροσιανὸν χειρόγραφον, ἀπῆντησα πολλὰ λάθη ὀρθογραφικά, λέξεις διακεκομμένας καὶ
τινας γραμματικούς σολοικισμούς περὶ τὴν Ἑλληνι-
κὴν σύνταξιν. Τριαῦτα δὲ σφάλματα βεβαίως δὲν δυ-
νάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν εἰς ἀνεκτικότητα τοῦ Νουκίου,
ὅστις παρὰ τῶν συγχρόνων ἡμῖν λογίων τῆς Ἑλλάδος
θεωρεῖται ὡς εἰς τῶν δοκιμώτερον γραφάντων τὴν
ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν διὰ κλασικοῦ ὕφους
κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτε ὁ χυδὴν λαὸς τῆς
Ἑλλάδος οὐδόλως ἐνόει τὰ κατ' ἀρχαῖκόν ὕφος τῶν
προγόνων γραφόμενα. Ἐκ τούτων δὲν δύναμαι νὰ πα-
ραδεχθῶ ὅτι τὸ ἀμβροσιανὸν χειρόγραφον εἶναι ἀντί-
γραφον τοῦ Νουκίου, ἀλλ' ἀντιγραφῆς τινὸς ὅχι το-
σοῦτον ἐμπείρου Ἑλληνιστοῦ.

Ὅτι δὲ ἡ πατρίς τοῦ Νουκίου εἶναι ἡ Κέρ-
κυρα, οὐ μόνον σημειοῦται ἐν τῷ Γ'. βιβλίῳ τοῦ
ὑμετέρου χειρογράφου ἐρυθροῖς γράμμασι « Νι-
κάνδρου τοῦ Νουκίου τοῦ Κερκυραίου ἀποδη-
μιῶν λόγος Γ' », ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς
μαρτυρεῖ· διότι μετὰ θλίψεως καὶ κλαυθμοῦ διηγοί-

μενος τὰς ἀτυχίας καὶ καταστροφὰς τῆς Κερκύρας τὰς
ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἐκείνης γενομένας, λέγει « Ὡς πῶς
» ἀδακρυτὴ τὴν μνήμην ἐνέγκω τῇ ἐνσκηψάσῃ συμ-
» φορᾷ, γλυκεῖα μοι πατρίς! Πῶς δ' ἂν ἐπιλήσμων
» ἔσομαι μὴ γραφῇ παραδοῦναι, ἃ οἰκείοις ἐθεσπά-
» μην ὀφθαλμοῖς; Εἴθε μὴ ταῦθ' ἐωράκειν, οὐ γάρ
» τοσοῦτον ἂν ἠνιάθην παρ' ἄλλου μαθὼν· ἀλλὰ συ-
» νεχόμενος τῷ πάθει, εἰ καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ τυγ-
» χάνω, ἐπείγομαι τὰς τῆς πατρίδος συμφορὰς προ-
» σαφηγῆσασθαι· εὐηθες γάρ εἰς πρὸς τὰ τῶν οὐκ ἐφ'
» ἡμῖν ἀφήγησιν ἐντάξας, τὰ ἡμέτερα μνήμης ἄξια
» ὄντα παρασιωπῆταί μοι ». Ὁ Νούκιος πρὸς τού-
τοις, μάρτυς παρὼν καὶ αὐτόπτης καθ' ἀπάσας τὰς
σκληρότητας καὶ δεινοπαθείας, ἃς ὑπέφερον ὑπὸ τῆς
ἐν Κερκύρᾳ φρουρᾷ τῶν Ἑνετῶν οἱ συμπολίται αὐ-
τοῦ, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς κρύ-
πτας τῆς νήσου τῶν ὅπως διασωθῶσιν ἀπὸ τῆς παρὰ
τῶν βαρβάρων αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ μαρτυρίου, δὲν
παρημέλησε νὰ περιγράψῃ τὰς ταλαιπωρίας αὐτάς,
καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς ψυχῆς κατὰ
τῶν φρουρῶν τῆς Κερκύρας, οἵτινες, καὶ τοὶ χριστι-
ανοί, ἐδείκνυντο ἀνιλεώτεροι τῶν βαρβάρων Τούρκων,
πλείονα αὐτῶν κακὰ ποιοῦντες εἰς τοὺς συννησιώτας.
« Καὶ τί με δεῖ τᾶξωθεν ἀπαριθμεῖσθαι κατ' εἶδος,
» ὅπου καὶ οἱ δοκοῦντες τὴν πόλιν φυλάττειν εἰς τοὺς
» ὁμοπίστους ἐκπαροινήκιαν· οἱ μὲν οὖν ἄτε βάρβα-
» ροὶ καὶ ἀλλογενεῖς, προσέτι δὲ τῆς καὶ τῆς ἡμετέ-
» ρας πόλεως ἀλλότριοι καὶ ἐχθροὶ τυγχάνοντες,
» ταῦτ' εἰκότες ἂν ἐπεπράκεσαν. Οἱ δὲ φίλοι δοκοῦν-
» τες, καὶ τῆς αὐτῆς εἶναι θρησκείας δι' ὀχυριζόμενοι,
» οὐ τὴν ἀνάγκην τῶν ὁμοφύλων ὀρῶντες, οὐ τὴν
» σφαλερὰν καὶ ἄσχετον καταφυγὴν, οὐ τὴν πολ-
» λὴν καὶ ὑπερβάλλον αὐτοῖς ἄδειαν τῶν ἀναγκαίων
» ἐννοοῦντες, ἀλλὰ τούτους ἀπάνωθεν τῶν τειχέων ἐ-
» στῶτες, ὕβρεσι παντοίαις ἐξέαλλον. Τοὺς ὑπὸ λιμοῦ
» ψυχὸρραγοῦντας ὀρῶντες οὐκ ἤλεον. Ἀλλ' εἰ τυχόν
» τις τρυφῶν τι σιτίου ἀνωθεν ἐλεῶν ἐκ τοῦ τείχους
» τῷ ὑπὸ λιμοῦ, ὅσον οὐπω ἀποθνήσκῃ μέλλοντι
» προσέριπτε, τοῦτον ἀφορήτους βασάνους ἐκόλαζον,
» καὶ τοῦ ἄστεος βιαίως ἐξεδίωκον. Οὐ μὲν δὲ, ἀλλ'
» εἰ καὶ τις ὑπὸ κόλπου φθάσας ἔφερεν ἀργύριον ἢ
» χρυσίον ἐκ τῆς οἰκίας λαθῶν, καὶ ἐπέδωκεν ἂν,
» τὴν εἰς τὸ ἄστυ εἰσοδὸν ἐπέτρεπον· οἱ δὲ λαμβά-
» νοντες τὸ κάτωθεν χρυσίον, ἀνεβίβαζον ἀνωθεν τῶν
» τειχέων ἐν νυκτὶ, μετὰ κάλων σύροντες τοὺς πολ-
» λούς μὲν ἄνδρας, πλείστους δ' αὖ γυναῖκας αὐτῷ
» πῶς ἀνήγαγον. Οὐ μόνον δὲ τοῖς καταθείσιν ἀρ-
» γυρίοις ἤκουοντο, ἀλλ' εἰ καὶ τι λείψανον ὑπὸ μά-
» λης τυχόν ἔχοιεν, βιαίως ἀπῆρουν, ἐπαπειλοῦντες
» καὶ τοῦ τείχους, ἐπὶ κεφαλὴν ἀνωθεν ἐξωθεῖν. Ὅ-
» σας δὲ γυναῖκας ὥραν ἐχούσας, ταύτας βιαίως ἐ-
» νύβριζον, ἀπειλοῦντες ἐκβάλλειν τοῦ ἄστεος. Ὁ
» δὲ δικαίων οὐδεὶς, ἀλλ' ἀπαξάπαντες κατὰ τού-
» των ἐμαίνοντο. Τοιαύτη τῶν ἐξ Ἰταλίας στρα-
» τῶν ὁμότης ἐν ἀνάγκῃς καιρῷ τοῖς ταλαιπώροις
» Ἑλλήσιν ἀπεδείχθη· τὰς γὰρ τῶν ὁμοπίστων συμ-
» φορὰς, οἰκείας ἐνόμιζον ὠφελείας καὶ ἡδονάς ». Τὰς
κακοτροπίας καὶ σκληρότητας ταύτας τῆς φρου-

ρὰς καὶ τοῦ διοικοῦντος· τότε τὴν Κέρκυραν μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ Κερκύρας σωζόμενον βιβλίον τῆς πρεσβείας τῶν Κερκυραίων, ἣν ἡ κοινότης ἐπὶ ταύτῃ ἐπέμψε πρὸς τὴν Γαλινοτάτην αὐθεντικὴν τῶν Ἑνετῶν, παρουσιάσασα μορφὰς καὶ ἐνστάσεις κατὰ τῶν βιαιοπραγιῶν ἐκείνων, καὶ ἐπικαλούμενη δικαιοσύνην καὶ ἀνακούρισιν.

Ἐκ τούτων ἀπάντων, ἐλλογιμώτατοι, οὐδὲν ἀμφισβιάλλεται ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τοῦ Νουκίου, καθ' ὅσα διηγείται περὶ τῶν κακουργιῶν ἐκείνων τῆς φρουρᾶς, τὰς ὁποίας παρέλιπον οἱ ἱστοριογράφοι τῶν Ἑνετῶν, αἰσχυρόμενοι ἴσως νὰ δυσφημῶνται οἱ συμπαλίται αὐτῶν, καὶ ἀπέδωκαν μόνον ὅλην τὴν ἀν-

τίστασιν τῆς νήσου Κερκύρας εἰς τὰς δυνάμεις καὶ προναίας τῶν κυρίων αὐτοῖς Ἑνετῶν. Περαιῶν ἐνταῦθα τὰς ἐκθέσεις μου περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἱστορικῆς φιλαληθείας τοῦ Νουκίου καὶ περὶ τοῦ εἵδους τοῦ χειρογράφου, τὸ ὁποῖον κατέχει ἡ Ἀμβροσιανὴ Βιβλιοθήκη, ἣν τοσαῦτον ἐπιμελῶς ἡ ὑμετέρα ἐλλογιμότης διευθύνει. Ἀφ' ἑτέρου, δὲ ἐκφράζομαι τὰς εὐχαριστήσεις μου ἕνεκα τοσοῦτων ἐνδειγμάτων εὐνοίας, ἅτινα προθύμως μοι ἐπιδαφιλεύσατε ὅπως ταχύτερον ἐκπεραιώσω τὰς ἐρεῦνας μου εἰς εὐρεσιν ἱστορικῆς ὕλης ἐπὶ τῶν πατρίων φιλοπονημάτων.

ΠΑΝΔΩΡΩΤΗΣ ΣΙΩΤΗΣ.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΘΗΚΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

εἰς τὸν ἑλληνικὸν ἀλφάβητον.

— 000 —

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4096, φύλλον τῆς ἐφημερίδος αἱ Ἑλπίς ἀνέγνωμεν διατριβὴν τινα ἀφορώσαν τὴν παρά τινων ἐκφρασθεῖσαν γνώμην περὶ προσθήκης εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον στοιχείων τινῶν ἀναγκαίων πρὸς ἑκφρασιν ξενικῶν τινων φθόγγων, ὧν πολλάκις λαμβάνει χρεῖαν ἡ νεωτέρα ἡμῶν γλῶσσα.

Τῷ ὄντι ἡ ἀνάγκη αὕτη, καὶ τοι ἐπουσιώδης, καθίσταται ὅμως ἐπαισθητὴ ὁσημέραι ἕνεκα τῶν μεγάλων ἡμῶν σχέσεων πρὸς τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, ὧν οὐ μόνον πολλὰ κύρια καὶ ἄλλα ὀνόματα δεόν νὰ ἐκφράζωμεν ἀκριβῶς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκμάθησις δύναται νὰ κατασταθῇ εὐχερεστερά διὰ τῆς γνώσεως καὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῶν τοιούτων φθόγγων.

Καὶ ὁ μὲν ἀξιότιμος συντάκτης τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διατριβῆς (διότι προηγουμένης ἄλλας περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου δὲν ἀνέγνωμεν), προτείνει τὴν παραδοχὴν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἀλφάβητῳ ὀλίγων, τῶν ἑξῆς, ξενικῶν στοιχείων, καὶ τινων κατὰ συνθήκην γραφῶν τῶν ἡμετέρων στοιχείων πρὸς ἑκφρασιν τῶν διαφορῶν ξενικῶν φθόγγων, οἷον

α.	Τὸ Γαλλικὸν στοιχεῖον	h.	πρὸς ἑκφρασιν τῆς ἐν τῇ λέξει	π. χ.	baron προφορᾶς	barón.
β.	Τὸ " "	g.	" " " "	Ἰταλ.	Cialdini	Καλδίνης.
γ.	Τὸ " "	ç.	" " " "	Γαλ.	Chamyl	Σαμίλ.
δ.	Τὸ " "	j.	" " " "	" "	de Lavalette	δέ Λαβαλέτ.
ε.	Τὸ " "	Yu. yu	" " " "	" "	Garibaldi	Υκαριβάλδης.
στ.	Τὸ " "	Y. y	" " " "	" "	girardin.	Υιραρίδης.
ζ.	Τὸ " "	G. g.	" " " "	Ἰταλ.	Gemma.	Γέμμα.
η.	Τὸ " "	i	" " " "	Γαλ.	Cassagnac	Κασσνιακ.
θ.	Τὸ " "	ü	" " " "	" "	Dumas	Δύμας.
ι.	Τὸ " "	ü	" " " "	" "	Le comte d' Eu	ὁ Κόμης d' Ὑ.
ια.	Τὸ " "	lyé.	" " " "	" "	Odillon	Οδιλγών.
ιβ.	Τὸ " "	tz	" " " "	Ἰταλ.	Zero	Τζέρο.
ιγ.	Τὸ " "	ts	" " " "	" "	mezzo	μέτσο.

Ἐλάχιστοι ὑμεῖς μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων, καὶ μηδεμίαν ἀξίωσιν ἔχοντες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ, ἧς ἀτυχῶς, καὶ τὸ ὁμολογοῦμεν μετὰ λύπης βαθείας, εἴμεθα ἀδαεῖς, τολμῶμεν ὅμως νὰ ἐκφέρωμεν ἰδέαν τινα, ἣν μᾶς ὑπηγόρευσεν ἡ εἰρημένη διατριβή. Καὶ ἂν μὲν κρίνῃτε ταύτην ἀξίαν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εὐαρεστήθητε νὰ τὴν δημοσιεύσῃτε διὰ τῆς πολλοῦ λόγου ἀξίας Παρδώρας· ἄλλως ἀπορρίψατέ τὴν, καθότι οὐδεμία ἡ βλάβη.

Καθ' ἡμᾶς περιττὴ ὅλως καὶ ἀποσκοποῦ φαίνεται ἡ εἰσαγωγὴ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἀλφάβητῳ νέων στοιχείων καὶ τοι φερόντων τῶν πλείστων ἐθνικῶν, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀξιότιμος διατριβογράφος, καταγωγῆν. Ἀδύνατον ἄρα γε ἐν αὐτῇ ἡμῶν τῇ γλώσσῃ ν' ἀνεύρωμεν τὸν μοχλόν, δι' οὗ νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα, χωρὶς νὰ προσφύγωμεν εἰς παραδοχὴν νέων στοιχείων;

Σημεῖον δασύτητος ἦν τὸ γάλαϊ τὸ F, καὶ πρὸ πολλῶν αἰώνων ὡς σημεῖον δασύτητος ἡ γλῶσσα ἡμῶν παρεδέχθη τὸ πνεῦμα· ἐπὶ τῶν φωνηέντων καὶ τοῦ ρ. Ἀρὰ γε τὰ σημεῖα αὐτὰ καὶ μόνα, ἢ καὶ μόνη ἡ δασεία, δὲν δύνανται ν' ἀναπληρώσωσι τοὺς ζητούμενους φθόγγους. Καὶ ἰδοὺ πῶς.

Τὸ Ἠ' π εἴτε Β. Ὑ, πρὸς ἑκφρασιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. α. φθόγγου, οἷον

Τὸ Σ. Ὑ. Ὑ - π " " " γ' " " " Παρών, ἢ Βαρών.

Τὸ Σ. Ὑ. Ὑ - π " " " γ' " " " Σαμίλ. Σατζω'πριάν.